

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/158/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8816205657
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8816205657.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu: U. D., M.. XX.XX.XXXX, Q. F. U. Č.. XX, právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pribinovej č. 25, o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 300 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov n/Topľou zo dňa 30.11.2017 č.k. 5C 204/2016-66 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobcovi sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 300,- eur. Žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej strany sporu dňa 01.02.2013 uzatvorili zmluvu o úvere. Na jej základe žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 1.000 eur. Zároveň bola medzi žalobcom a žalovaným uzatvorená rozhodcovská zmluva.

3. Zmluva o úvere zo dňa 01.02.2013 je spotrebiteľskou zmluvou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Zo zmluvy vyplýva, že žalovaný konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalobca bol spotrebiteľom, nakoľko zmluvu uzatvoril ako fyzická osoba nekonajúca v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Pre spotrebiteľské zmluvy je charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane, s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačenej tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť zmeniť obsah takto navrhnutých zmlúv. Uvedené sa týka aj prejednávanej veci, pretože zmluva bola vyplnená na vopred pripravenom predtlačenej tlačive žalovaného a s pripraveným znením bola žalobcovi predložená na podpis, ako aj obchodné podmienky, ktoré žalobca nemal možnosť pred podpisom ani prečítať.

4. V zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa, môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi

má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

5. Vychádzajúc z tohto ustanovenia spotrebiteľ má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa zodpovedá, avšak iba za predpokladu, ak spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Uvedené právo nie je možné zamieňať s právom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Predpokladom pre priznanie nároku je skutočnosť, že v konaní spotrebiteľ uplatnil nárok, ktorý vznikol porušením práv spotrebiteľa, teda práv nielen podľa zákona č. 250/2007 Z.z., ale aj práv podľa piatej hlavy prvej časti Občianskeho zákonníka, Zákona o spotrebiteľských úveroch, prípadne iných predpisov. Uplatnením práva však nemožno rozumieť iba podanie žaloby spotrebiteľom, ale takýmto konaním je aj účinná obrana spotrebiteľa v konaní začatom na podnet dodávateľa.

6. V konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 28C/384/2014 sa žalobca domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu neplatnej rozhodcovskej zmluvy podľa ust. § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka. Tejto žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené.

7. V súvislosti s výkladom samotného pojmu úspešné uplatnenie práva zo strany spotrebiteľa sa poukázalo na interpretačné pravidlo citované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.06.2013 vydaného vo veci 4Obdo/45/2012, podľa ktorého „pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa“.

8. Žalobcovi jednoznačne vznikla ujma v nemajetkovej sfére, keďže konanie žalovaného bolo spôsobilé privodiť mu ujmu vo sfére rodinného, súkromného a spoločenského života. Možno prisvedčiť žalobcovi, že tento znášal stav právnej neistoty, nakoľko proti nemu bol dňa 12.11.2014 vydaný rozhodcovský rozsudok, ktorým bol žalobca zaviazaný okrem istiny aj na zaplatenie poplatkov, úroku pri sadzbe 39,15 % ročne a zmluvnej pokuty. Toto rozhodnutie bolo vydané na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, ako to vyplynulo z konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 28C/384/2014.

9. Žalobcovi ako spotrebiteľovi bola odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak žalovaný podá voči nemu žalobu u jedného z vopred vybraných rozhodcovských súdov, čím reálne došlo k narušeniu zákonom sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa. Žalobca bol nedôvodne vystavený psychickému vypätiu zo strany žalovaného v nemalej miere aj tým, že musel na dosiahnutie stavu relatívnej právnej istoty iniciovať súdne konanie na ochranu svojich spotrebiteľských práv. Samotné súdne konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktoré bolo v danej situácii jedinou možnosťou žalobcu, je náramne stresujúcim faktorom odôvodňujúcim priznanie finančného zadostučinenia. Vychádzajúc z tohto porušenia práv žalobcu ako spotrebiteľa zo strany žalovaného, intenzity zásahu do práv spotrebiteľa, výšky sumy žalovaným požadovanej a prisúdenej rozhodcovským rozsudkom prostredníctvom neplatnej rozhodcovskej zmluvy, dĺžky trvania závadného stavu, nakoľko konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku sa viedlo od roku 2014 a objektívnej spôsobilosti tohto konania vyvolať negatívne dôsledky v súkromnom a spoločenskom živote žalobcu, právny základ nároku na finančné zadostučinenie sa považoval za plne dôvodný. Výška primeraného finančného zadostučinenia bola ustálená na sumu 300 eur, na zaplatenie ktorej bol zaviazaný žalovaný. Priznané finančné zadostučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného. Je určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a zároveň je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý ako dodávateľ finančnej služby závadne konal. Spotrebiteľ nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla. Ustanovenie Zákona o ochrane spotrebiteľa priznáva spotrebiteľovi právo na finančné zadostučinenie nie v prípade vzniku ujmy spotrebiteľovi, ale už vtedy, keď mu ujma v nadväznosti na porušenie práv spotrebiteľa vzniknúť mohla, pričom sa úspešne domáhal ochrany svojich práv.

10. Výška priznaného finančného zadostučinenia závisí od úvahy súdu a nemožno ju objektívne preukázať. Uvedené neznamená svojvôľu pri rozhodovaní súdu o výške primeraného finančného zadostučinenia, ale pri tomto súd zohľadňuje viaceré kritériá, a to intenzitu a časové obdobie trvania závadného konania dodávateľa, satisfakčnú a sankčnú funkciu zadostučinenia a podobne.

11. Účelom poskytnutia zadosťučinenia je odčinenie útrap, keď sú voči spotrebiteľovi uplatňované nezákonné nároky alebo je vystavený bezprostrednej hrozbe nezákonných nárokov, je bezdôvodne sankcionovaný, znevýhodňovaný a diskriminovaný. Poskytnutie zadosťučinenia nie je sankcia za samotnú existenciu neprijateľnej zmluvnej podmienky, aj keď určitý odstrašujúci a preventívny účinok je v zadosťučinení obsiahnutý.

12. Spotrebiteľ nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože Zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie nie v prípade vzniku ujmy, ale už vtedy, keď mu ujma v nadväznosti na porušenie práva spotrebiteľa vzniknúť mohla. Teda už samotné vyvolanie stavu žalovaným, na základe ktorého by žalobcovi ako spotrebiteľovi ujma mohla vzniknúť, je jedným z predpokladov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. Spotrebiteľ už vôbec nie je povinný odôvodňovať vzniknutú ujmu a stav právnej neistoty, prípadne uvádzať iné skutočnosti týkajúce sa nároku na primerané finančné zadosťučinenie bezprostredne v konaní, v ktorom bolo vyslovené porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Spotrebiteľ je oprávnený uplatniť si nárok na primerané finančné zadosťučinenie samostatnou žalobou na súde tak, ako to urobil žalobca v prejednávacom prípade.

13. Výrok o trovách konania bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP.

14. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zdôraznil, že ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa síce priznáva spotrebiteľovi právo domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia, avšak toto ustanovenie je potrebné vykladať reštriktívne. Pri rozhodovaní o tom, či sa prizná primerané finančné zadosťučinenie a v akej výške, je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho-ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušení. Opakované sankcionovanie žalovaného by bolo vzhľadom na predchádzajúce konanie neprimerane prísne. Žalobcovi žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevznikla, a preto jeho priznanie by malo za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Primerané finančné zadosťučinenie predstavuje peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy, no nepredstavuje náhradu za uplatnené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody. Priznanie žalobcom požadovaných finančných prostriedkov by prichádzalo do úvahy v tých prípadoch, keď porušenie práva už nie je možné napraviť inak. Toto však nepredstavuje daný prípad.

15. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 Civilného sporového poriadku preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

16. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

17. V spotrebiteľských vzťahoch určité povinnosti vznikajú i dodávateľom. Jednou z týchto povinností je i povinnosť upravená v ustanovení § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Vychádzajúc z tohto ustanovenia proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom

a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

18. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde, vyplynie až z právoplatného rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

19. Vo veci 28C/384/2014 Okresného súdu Prešov sa žalobca úspešne domohol zrušenia rozhodcovského rozsudku vydaného dňa 12.11.2014, a to z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej medzi ním a žalovaným. Žalobca si teda v inom súdnom konaní úspešne uplatnil porušenie svojho práva v dôsledku neplatného dojednania rozhodcovskej zmluvy. Žalobca má preto právo v dôsledku porušenia jeho práv ustanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa, ako aj osobitnými predpismi zo strany žalovaného, na primerané finančné zadosťučinenie. Základ nároku na primerané finančné zadosťučinenie je tak nepochybne daný.

20. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Žalobcovi jednoznačne vznikla ujma v nemajetkovej sfére, keďže konanie žalovaného bolo spôsobilé privodiť mu ujmu vo sfére jeho osobného, rodinného a spoločenského života. Aj s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci Okresného súdu Prešov 28C 384/2014, v ktorom spochybňoval dôvodnosť žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, žalobca bol dlhodobo nedôvodne vystavený psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty, a to až do doby právoplatného skončenia konania vo veci zrušenia rozhodcovského rozsudku, pričom je bez akýchkoľvek pochybností, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý sa snažil dojednaním neplatnej rozhodcovskej zmluvy odňať právo žalobcovi na súdnu ochranu pred nezávislým a nestranným súdom.

21. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 300 eur, tak ako to správne určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednaní rozhodcovskej zmluvy závadne konal. Spotrebiteľ, teda žalobca, nie je povinný preukázať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď ujma v nadväznosti na porušenie práv spotrebiteľa vzniknúť mohla a spotrebiteľ sa úspešne domohol ochrany svojich práv. Žalobca sa v tomto prípade úspešne domohol svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

22. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

23. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobcovi v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

24. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).